

Bogár László: Elveszett az egyensúly

2012 augusztus 24. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Azt ma már minden ember érzi, hogy a világban megrendít? és vészjósló átalakulás megy végbe, és talán ma már azt is egyre többen sejtik, hogy ennek a valóságos oka egészen más, mint amit az uralkodó neoliberális gondolkodásmód sugall.

Pontosabban az okokról nem is beszél, csak kijelenti, hogy a jóléti államnak vége, s ezentúl fogyasszanak

kevesebbet az államok és az állampolgárok. Mert a válság igazi kiváltója a pazarlás, a „túlfogyasztás”, a fiskális mámorba süllyedés, felelőtlen állam, pontosabban az ezt üzemeltető politikusok, akik persze csak a választók kegyeit keresik, s így viszik végromlásba a világot. Illetve csak vinnék, ha nem lennének elég éberek a neoliberalizmus hívei, akik megálljt parancsolnak az ilyen felelőtlenkedéseknek. Tegyük hozzá, a politikusok felelőtlensége és cinizmusa akár igaz is lehetne, a világot irányító háttérhatalom csak arról nem beszél ennek kapcsán, hogy a politikai osztály szétrohasztását éppen maga gerjeszti folyamatosan.

Szóval az állam és az állampolgár büntetésbe került. Hogy ez a szinte karikatúraként működő, önmaga paródiájává vált elbeszélési mód hamis, azt ma már sokan érzik, de nem nagyon volt még, aki a valóságot igyekezett volna feltárni. Az alábbiakban a probléma néhány olyan elemét próbálom megmutatni, amely segíthetne bennünket a feltáró munkában. A válság fő oka a felszínen kétségtelenül az, hogy Ázsia rohamosan növeli részarányát a világgazdaságban, és a társadalom ott egészen másképpen szerveződik, a termelési rendszerek, a „családként” tevékenykedő üzemek ott sokkal alacsonyabb költséggel működhetnek, és ez a termékek, szolgáltatások árát világszerte folyamatosan viszi lefelé. Ám ennek a jelenségnek olyan kulturális okai vannak, amelyeket nem lehet csak úgy lemásolni, sőt valószínűleg nem is lenne célszerű ezt az utat követni. Mert ha egy-két évtizeden belül nem mennek végbe az alapvető korrekciók ebben a rendszerben, s végzetes módon tovább folytatódik a vagyonfelhalmozás, akkor az robbantja szét majd ezeket a társadalmakat, jóllehet ennek éppen az elkerülése lenne a fő cél.

A külső és az úgynevezett belső, társadalmi természetet egyaránt károsító vagyonfelhalmozás már most is iszonyú feszültségeket kelt. Kínában például olyan környezeti katasztrófák sora következhet be, amely az egész világ sorsát befolyásolhatja. A három főselem közül a termőföld és a víz rohamosan fogy, és a harmadik, a tiszta levegő is kezd „hiánycikké” válni. A népességszaporodás megakadályozásának szándéka és a kapitalizmus történelmileg példátlan brutalitású bevezetése pedig ellenkező eljellel demográfiai katasztrófával fenyeget. Ez ugyanis éppen annak a tradicionális, történelmileg is létező „családi” üzemnek az újtermelésébe avatkozik be drasztikusan, amelynek Kína és a térség államai gazdasági, politikai térnyerésüket köszönhetik. Ma és az elöttünk álló évtized során azonban még mindent az az egyszerű tény határoz meg, hogy Kína, India és a „kis tigrisek” gyakorlatilag a világ ipari tömegtermelésének döntő többségét produkálják. Az olcsó munkaerőre épülő olcsó áruk azonban a

Nyugaton termelt javak árát is oly mértékben törük le, hogy ebből az árból már nem lehet fedezni a tőke és munkaerő eddigi jövedelemszintjét. De itt a kérdés legkényesebb része, hogy akkor kinek a jövedelme csökkenjen? A tőkésé vagy a munkaerőé?

Mivel a közvéleményt manipuláló hírközlési eszközök a tőke kezében vannak, így egyszerre módon ki lehetett alakítani azt a tévképzetet, hogy törvényszerűen és csakis a munkaerő jövedelme csökkenhet. Pedig lássuk be, ezzel az erővel csökkenhetne a profit is, a természetes logika is ezt diktálná.

Az uralkodó neoliberális eszmerendszer arra hivatkozik, hogy akkor viszont a tőkésék kivonják a pénzüket a gazdaságból, s így katasztrofális mértékű lesz a munkanélküliség. Csakhogy így is ez történik. Sőt, a reálbérek folyamatos csökkentése is tovább súlyosbítja a munkavállalók helyzetét. Ráadásul a tőke nemcsak kevesebb és kevesebb munkahelyet üzemeltet, s kevesebb bért fizet, hanem kevesebbet is adózik. Azaz az állam is elszegényedik, és ennek fő kárvallottjai szintén a munkavállalók, vagyis az egyszerre polgárok. És az jelenti a végső csapást, ha az államok és polgáraik eladósodással próbálnak kilábalni szorongató helyzetükből, mert ezzel végzetes csapdába kerülnek, hiszen csökkenő jövedelmeikből egyre kevésbé tudják kifizetni a növekvő kamatokat. Mint láthatjuk, így kezdődik a megszorítások pusztító, egyre mélyebbre vivő spirálja. Ennek a feltételeit az 1989-es washingtoni konszenzus eszmerendSZERE teremtette meg. A tőke–munka hatalmi kapcsolata eleve aszimmetrikus, mert a tőkés tud nem tőkésként élni, de a munkás nem tud nem munkás lenni, mert éhen hal. A tőke tehát ledobta magáról a hagyományos kölcsönös felelősségre épülő szolidaritási kötelekeket, és sorsára hagyta az államot, illetve annak polgárait. Ám az öngerjesztő, lefelé mutató spirál polgárháborús viszonyokat teremt, vagyis az új egyensúlyi helyzet így egészen biztosan nem tud majd kialakulni. A jövő teljesen kiszámíthatatlanná vált, és minden azon múlik, hogy a világot meghatározó erők hajlandónak mutatkoznak-e a helyzet megértésére, és az 1989-es washingtoni konszenzus neoliberális elveinek a korrekciójára.

Ha nem, akkor a jelenség iszonyú következményei egyszerre robbanhatnak rá világunkra.

Bogár László - magyarhirlap.hu

Ajánló